

X

2037

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

SOCIAL STUDIES

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Morning Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 70

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 06/A ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 26 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(iv) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

(v) ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਓ ।

(vi) ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੈਂਸਿਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ।

(vii) ਨੇਤਰਹੀਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਪ-ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਕਸ਼ੇ ਭਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਕੇਂਦਰ, ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਗੇ ।

(viii) 1-1 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਲਾਇਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ, 3-3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 6-6 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ ।

(ix) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰ ਦਿਓ ।

ਭਾਗ-ਓ (ਭੂਗੋਲ)

ਅੰਕ = 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

1. ਅਬਰਕ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਿਸ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 1
2. ਭਾਰਤ ਦੀ 'ਸਿਲੀਕੋਨ ਘਾਟੀ' ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1
3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 'ਰੇਲ ਕੋਚ ਫੈਕਟਰੀ' ਕਿਥੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ? 1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

4. ਟਰਾਂਸ ਹਿਮਾਲਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 3
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ-ਅਨੁਪਾਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ? 3

06/A-X

[Turn over

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

6

ਜਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਬਜਟ ਨੂੰ ਮਾਨਸੂਨ ਪੌਣਾਂ 'ਤੇ ਜੁਆ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।

3+3=6

7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਦਰਸਾਓ :

- (i) ਕਾਲੀ ਸਿੱਟੀ ਦਾ ਖੇਤਰ
- (ii) ਮਾਊਂਟਅਬੂ
- (iii) ਅਰਾਵਲੀ ਪਰਬਤ
- (iv) ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ
- (v) ਝਾਰਖੰਡ ।

5

ਭਾਗ-ਅ (ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ = 15

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

8. ਮੁਦਰਾ-ਸਫ਼ੀਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

1

9. ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?

1

10. ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?

1

11. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

1

12. ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ ।

 $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

13. ਯੋਜਨਾ ਆਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

14. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

3

15. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੋਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ ।

3

16. ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ?

3

ਭਾਗ-ਬ (ਇਤਿਹਾਸ)

ਅੰਕ = 20

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

17. 'ਸਪਤ ਸਿੰਧੂ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

1

18. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ?

 $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

19. ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਕਿਉਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ?

1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

20. ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਜਾਂ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

3

21. ਚੱਪੜਚਿੜੀ (ਸਰਹਿੰਦ) ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖੋ ।

3

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 125-130 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

22. ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

6

ਜਾਂ

ਬਾਬਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

6

23. ਪੰਜਾਬ (1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਭਰੋ :

(i) ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ

(ii) ਸਰਹਿੰਦ

(iii) ਮੁਲਤਾਨ

(iv) ਬੱਦੋਵਾਲ

(v) ਚਿਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ।

5

ਭਾਗ-ਸ (ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ)

ਅੰਕ = 15

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

24. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

1

25. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

1

26. ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਲਈ ਉਮਰ ਕਿੰਨੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ?

1

27. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ ?

1

28. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ?

1

29. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

1

ਨੋਟ : ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

30. ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

3

31. ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ।

3

32. ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੁੱਟ-ਨਿਰਲੋਪਤਾ ਨੀਤੀ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ ।

3

(Hindi Version)

ਨੋਟ : (i) ਅਪਣੀ ਉਤਰ-ਪੁਸ਼ਟਿਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿਖੇ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿਖੇ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 06/A ਅਵਸ਼ਯ ਲਿਖੋ।

(ii) ਉਤਰ-ਪੁਸ਼ਟਿਕਾ ਲੇਖੇ ਹੀ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਗਿਨਕਰ ਦੇਖ ਲੋ ਕਿ ਇਸਮੇਂ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 26 ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

(iii) ਉਤਰ-ਪੁਸ਼ਟਿਕਾ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ/ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਹਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੋਣਗੇ।

(v) ਅਵਸ਼ਯਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤ੍ਰਾਂ ਤੇ ਮਾਨਚਿੱਤ੍ਰਾਂ ਬਣਾਓ।

(vi) ਮਾਨਚਿੱਤ੍ਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(vii) ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉਪ-ਵਿਸ਼ਯਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਚਿੱਤ੍ਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਥਾਂ ਪਰ ਪੂਰੇ ਗਏ ਕੇਂਦਰ, ਥਾਂ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(viii) 1-1 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर एक लाइन या एक शब्द में, 3-3 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50-60 शब्दों में और 6-6 अंकों वाले प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 125-130 शब्दों में दें।

(ix) भारत तथा पंजाब का नक्शा अपनी उत्तर-पुस्तिका के साथ नत्थी कर दें।

भाग-क (भूगोल)

अंक = 20

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

1. अभ्रक का उपयोग किस उद्योग में किया जाता है ? 1
2. भारत की "सिलीकॉन घाटी" देश के किस शहर को कहा जाता है ? 1
3. पंजाब में रेल कोच फैक्टरी कहाँ पर स्थित है ? 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

4. ट्रांस हिमालय से क्या भाव है ? 3
5. भारत में लिंग अनुपात कम होने के क्या कारण हैं ? 3

नोट : निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर 125-130 शब्दों में दें :

6. भारत में सिंचाई के साधनों का संक्षेप में वर्णन करें। 6

अथवा

भारतीय बजट को मानसून पवनों का जुआ क्यों कहा जाता है ? व्याख्या करें।

3+3=6

7. भारत के मानचित्र में दिखाएं :

- (i) काली मिट्टी का क्षेत्र
- (ii) माऊंट अबू
- (iii) अरावली पर्वत
- (iv) कच्चा लोहा उत्पादन क्षेत्र
- (v) झारखण्ड।

5

भाग-ख (अर्थशास्त्र)

अंक = 15

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

8. मुद्रा-स्फीति से क्या अभिप्राय है ? 1
9. भारत में यातायात के महत्वपूर्ण साधन कौन से हैं ? 1
10. हरित क्रान्ति से क्या अभिप्राय है ? 1
11. विदेशी व्यापार से क्या अभिप्राय है ? 1
12. लघु उद्योगों की दो समस्याओं पर प्रकाश डालिये। $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
13. योजना आयोग का अध्यक्ष कौन होता है ? 1

06/A-X

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

14. राष्ट्रीय आय तथा घरेलू आय में क्या अन्तर है ? 3
15. भारत में बिजली के मुख्य स्रोतों पर प्रकाश डालिए। 3
16. भारत की अर्थव्यवस्था में विदेशी व्यापार का क्या महत्व है ? 3

भाग-ग (इतिहास)

अंक = 20

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

17. "सप्त सिन्धु" शब्द से क्या भाव है ? 1
18. गुरु नानक जी का जन्म कब और कहाँ हुआ ? $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
19. ग़दर लहर क्यों अस्तित्व में आई ? 1

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

20. रामदासपुर अथवा अमृतसर की स्थापना का वर्णन करो। 3
21. चम्पड़चिड़ी (सरहिन्द) की लड़ाई का वर्णन करो। 3

नोट : निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर 125-130 शब्दों में दें :

22. खालसा पंथ के सिद्धान्तों का वर्णन करें। 6

अथवा

बाबर की पंजाब पर विजय का वर्णन करो। 6

23. पंजाब (1947 से पहले) के मानचित्र में भरें :

- (i) चमकौर साहिब
- (ii) सरहिन्द
- (iii) मुल्तान
- (iv) बद्दोवाल
- (v) चिल्लियावाला।

5

भाग-घ (नागरिक शास्त्र)

अंक = 15

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द अथवा एक वाक्य में दें :

24. भारतीय संविधान कब लागू हुआ ? 1
25. राजनीतिक दल से आपका क्या भाव है ? 1
26. भारत का राष्ट्रपति बनने के लिए कितनी आयु होनी चाहिए ? 1
27. भारत के सबसे बड़े न्यायालय का नाम क्या है ? 1
28. संयुक्त राष्ट्र की सुरक्षा परिषद में कितने स्थायी सदस्य हैं ? 1
29. प्रधानमंत्री किसके द्वारा नियुक्त किया जाता है ? 1

06/A-X

[Turn over

नोट : निम्नलिखित प्रश्नों का उत्तर 50-60 शब्दों में दें :

30. संसद की किन्हीं तीन महत्वपूर्ण शक्तियों का वर्णन करें।	3
31. शिरोमणि अकाली दल की तीन नीतियों एवं प्रोग्रामों का वर्णन करें।	3
32. भारत की गुट-निरपेक्ष नीति पर संक्षिप्त नोट लिखो।	3

(English Version)

Note : (i) You must write the subject-code / paper-code **06/A** in the box provided on the title page of your answer-book.

(ii) Make sure that the answer-book contains 26 pages (including title page) and are properly serialed as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) All questions are compulsory.

(v) Draw diagrams and maps, where necessary.

(vi) Use of stencil is allowed for drawing maps.

(vii) Blind students will clearly write about situation of the centre, place or name of the objects asked instead of filling the maps in Geography and History.

(viii) The answer of each question of 1-1 marks should be in one line or one word, of 3-3 marks in about 50-60 words and of 6-6 marks shall be in about 125-130 words.

(ix) Attach maps of India and Punjab with your answer-book.

Part-A (Geography)

Marks = 20

Note : Answer the following questions in one word or one line :

1. Name the industries in which Mica is used as raw material.	1
2. Which city of India is known as 'Silicon Valley'?	1
3. Where is 'Rail Coach Factory' located in Punjab ?	1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

4. What is meant by 'Trans Himalayas' ?	3
5. What are the causes of low Sex Ratio in India ?	3

Note : Answer the following question in about 125-130 words :

6. Give a brief description of the means of irrigation in India.	6

or

“Why is the Budget in India known as a gamble of Monsoon winds” ? Discuss.

3+3=6

06/A-X

7. Show on the map of India :

- (i) Region of Black Soil
- (ii) Mount Abu
- (iii) Aravali Mountain
- (iv) Iron Ore producing area
- (v) Jharkhand.

5

Part-B (Economics)

Marks = 15

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 8. What is meant by Inflation ?
- 9. Which are the important means of Transport in India ?
- 10. What is meant by Green Revolution ?
- 11. What is meant by foreign trade ?
- 12. Write two difficulties of small scale industries.
- 13. Who is the Chairman of Planning Commission ?

1

1

1

1

 $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 14. What is the difference between National Income and domestic Income ?
- 15. Highlight the main sources of Power in India.
- 16. What is the importance of foreign trade in Indian Economy ?

3

3

3

Part-C (History)

Marks = 20

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 17. What is meant by 'Sapt sindhu'?
- 18. When and where was Guru Nanak ji born ?
- 19. Why was the Ghaddar Movement founded ?

1

 $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$

1

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 20. Write about the foundation of Ramdaspura or Amritsar.
- 21. Write about the battle of Chapparchiri (Sirhind).

3

3

Note : Answer the following question in about 125-130 words :

- 22. Describe the principles of the Khalsa Panth.

6

or

Describe Babur's conquest of Punjab.

6

23. Fill in the map of Punjab (Before 1947 A.D.) :

- (i) Chamkaur Sahib
- (ii) Sirhind
- (iii) Multan
- (iv) Baddowal
- (v) Chillianwala.

Part-D (Civics)

Marks = 1

Note : Answer the following questions in one word or one line :

- 24. When did the Indian Constitution come into force ?
- 25. What do you mean by Political Party ?
- 26. What should be the age required to become the President of India ?
- 27. Which is the highest court of justice in India ?
- 28. Enumerate the number of Permanent members of the Security Council of UNO.
- 29. Who appoints the Prime Minister ?

Note : Answer the following questions in about 50-60 words :

- 30. Explain any three powers of the Parliament.
- 31. Mention any three policies and programmes of the Shiromani Akali Dal.
- 32. Write a brief note on the policy of Non-Alignment of India.

INDIA

भारत

ગુજરાત

PUNJAB

ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ